

videre gaae ind paa Lovens Enkeltheder; ifølge det Standpunkt, jeg indtager, kan jeg naturligvis ikke have stor Tilbøjelighed til at forbyde mig i dens Enkeltheder og kan heller ikke gjøre Fordring paa, ikke engang have Haab om, at Thingets Medlemmer skulde have Lyft til at høre paa, at jeg forbyde mig deri. Jeg skal derfor slutte, naar jeg endnu kun har fremhævet et eneste Moment, og det er, at hvad jeg allerminst af Alt kan gaae ind paa med Hensyn til dette Lønningsfond; er § 11 angaaende Offer og Akcidenter. Der maa jeg saa bestemt som nogen af de ærede Talere, der hidtil have havt Ordet — og der er ikke saa af dem, der allerede have udtalt sig bestemt i den Retning — holde paa, at Offer og Akcidenter blive aldeles frivillige, og at man for at gjøre dem dertil, ophæver den Bemyndigelse, som Kultusministeren har ifølge en gammel Anordning — den er forresten ikke saa gammel, men jeg kalder den kun saaledes, fordi den er før 1848, den er nok fra 1847 — og som igaar blev omhandlet, den Bemyndigelse nemlig, som han skulde have til at medvirke til, at paa saadanne Steder, hvor Sogneforstanderskaberne o. s. v. maatte ønske det — jeg troer ogsaa, hvor Præst og Skolelærer ønske det — Offer og Akcidenter istedetfor at være frivillige Gaver — det er Gaver — blive forandrede til at være en fast bestemt aarlig Afgift. Jeg kan saa lidt som Nogen gaae ind paa dette, fordi Offer og Akcidenter staae for mig som de alternaturligste, jeg kunde fristes til at sige baade kristeligste og kirkeligste af alle de kristelige Præbender, saa i hvordan man endogsaa skulde tænke sig at handle med Præsens øvrige Indtægter, hvad der mindre interesserer mig, vilde jeg dog ønske og haabe, at man ikke vilde forgribe sig eller — saaledes staaer det for mig — vedblive at forgribe sig paa Offer og Akcidenter, der i mine Dine ere en ligesaa smuk, som gammel og kristelig kirkelig Institution.

Tfsherning: Der har været Meget talt, siden jeg sidst havde Ordet, om Præstegaarde og Præstegaardes Avling. Jeg skal ikke forbyde mig i dette Spørgsmaal, der forekommer mig mere at høre ind under Lovens Enkeltheder;

men det skal jeg bemærke, at den, der tænker sig som Formaalet med de større Præstegaardsavlinger, at de skulde bortforpagtes, har efter min Mening brudt Staven over dem. De, der sige, at Præsterne skulde have Præstegaarde for selv at drive dem, have en Betragtning af Sagen, som jeg vel ikke billigere, da Forholdene ikke ere dertil, men som dog kan være rigtig, hvorimod de, der kun ville have de større Præstegaarde, for at de skulde bortforpagtes, betragte dem ikke som Gaarde, men som en Lønningsforøgelse, der berouer paa forskjellige tilfældige Omstændigheder. Jeg skal forresten gjøre opmærksom paa, at jeg troer, vi have en Klasse Embedsmænd her i Landet, nemlig Skovriderne, der afgive et Exempel paa, hvilken Betydning en Jordlod har af en saadan Størrelse som den, der her har været omtalt af et æret Medlem ligeoverfor mig (Neergaard). Jeg skal kun endnu tilføje, at naar vor Dannelse kommer saavidt, som den var paa Catos Tid, at en Statsmand gaaer ved sin Ploug og selv bringer sine Livsfornödenheder ud af sin Jord, eller at en filosofihist Professor nøies med at ligge i en Tønde, da kunne vi betragte Sagen paa en saadan Maade; men saalænge vor Dannelse endnu staaer paa det lave Standpunkt, at den kræver Hjælp og ikke veed at fremkalde Afholdenhed, saalænge maae vi mere rette os efter andre Regler. Et Punkt, som jeg ogsaa endnu skal omtale med nogle saa Ord, førend jeg kommer til mit Hovedpunkt, der jo er Forholdet mellem Stat og Kirke, hvad de saakaldte geistlige Eiendomme angaaer, er Afløsningen af Offer og Akcidenter, der, som den nu er beghndt, og hvor Kommunerne ere gaaede ind derpaa, er liggende mellem to Ministre, der have aftalt denne Sag. Jeg troer, at den ærede Minister opfatter Sagen urigtigt, naar han deri seer en Udvikling af Kommunesfriheden. Kommunesfriheden efter Grundloven skal udvikles ved Lov, der skal have til Formaal at give Kommunerne Frihed under Statens Tilsyn; men Statens Tilsyn er ikke Ministrenes Tilsyn, det er Lovens Tilsyn, Lovens Haandhævelse igennem den udøvende Magt. Det, hvorom der her er Spørgsmaal, er ikke at opkræve en forøget Indtægt til Kommunerne, men det er at forandre Skattegrundlaget. Hvor-